

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.190.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 9127 Pani Posłanki Olgi Ewy Semeniuk-Patkowskiej w sprawie wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw wobec wzrostu kosztów, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

W obecnym stanie prawnym istnieją liczne preferencje w zakresie oskładkowania osób prowadzących działalność gospodarczą. Rozwiązania te wprowadzano w latach 2005-2020. Wśród nich wymieniłem należy funkcjonujące:

- od 25 sierpnia 2005 r. 2-letni okres preferencyjnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe obliczanej od zadeklarowanej kwoty, nie niższej niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę,
- od 30 kwietnia 2018 r. 6-miesięczny okres całkowitego zwolnienia ze składek – tzw. „ulga na start” i tzw. „działalność nierejestrowana”, nie objęta obowiązkiem ubezpieczeń społecznych do momentu osiągnięcia miesięcznej kwoty przychodu nie przekraczającej 75% aktualnego minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników, rosnącej corocznie wraz ze wzrostem tego wynagrodzenia (w 2025 roku limit miesięczny dla działalności nierejestrowanej wynosi już 3499,50 zł),
- od 1 stycznia 2019 r. osoby osiągające niewielkie przychody z działalności gospodarczej mogą korzystać z zasad ustalania składek opartych na wysokości przychodu (tzw. Mały ZUS), a od 1 lutego 2020 r. na wysokości dochodu z prowadzonej działalności (tzw. Mały ZUS Plus).

Ponadto, w listopadzie 2024 r. z inicjatywy Ministra Rozwoju i Technologii wprowadzono instytucję tzw. „wakacji składkowych”, czyli prawa do miesięcznej przerwy w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne, raz w danym roku kalendarzowym, w miesiącu wskazanym przez przedsiębiorcę.

Wysokość procentowa składek na ubezpieczenia społeczne jest jednakowa dla wszystkich podlegających im grup. W wymiarze kwotowym składki uzależnione są natomiast od wysokości podstawy wymiaru, która w przypadku osób prowadzących działalność gospodarczą nie może być niższa niż 60% przeciętnego prognozowanego wynagrodzenia lub 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę w pierwszych dwóch latach jej prowadzenia bądź przy korzystaniu z przychodowo-dochodowej formuły ustalania podstawy wymiaru składek (przez przedsiębiorców, których przychód roczny nie przekracza 120 tys. zł).

Zryczałtowany system ustalania podstawy wymiaru składek jest wynikiem obowiązywania trzech różnych form opodatkowania przychodów z działalności gospodarczej (zasady ogólne, ryczałt, karta podatkowa). W sytuacji braku jednolitych podatkowych zasad wymierzania przychodów z działalności gospodarczej, trudno mówić o wprowadzeniu innego niż zryczałtowany sposobu ustalania składek na ubezpieczenia społeczne prowadzących ją osób. Z tego względu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie jest aktualnie rozważane uzależnienie wysokości składek ZUS od rzeczywistych przychodów przedsiębiorcy.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że składki na ubezpieczenia społeczne stanowią podatkowy koszt działalności firmy i podlegają odliczeniu od podstawy naliczenia zobowiązań podatkowych.

Czynniki gospodarcze dotyczące całego kraju, a decydujące między innymi o wzroście wysokości wynagrodzeń stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne przedsiębiorców są obiektywnymi zjawiskami rynkowymi, które w ograniczonym stopniu podlegają ewentualnej interwencji ze strony państwa. Możliwy zakres państwowej pomocy jest zaś w oczywisty sposób określony sytuacją finansów publicznych, tworzonych z podatków ogółu przedsiębiorstw i obywateli.

Wskazany sposób ustalania podstawy wymiaru składek dla osób prowadzących działalność gospodarczą pozwala przedsiębiorcom na otrzymanie w przyszłości świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych nie niższych niż minimalne, ustawowo gwarantowane. Ubezpieczenie w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, w zamian za opłacane składki, zapewnia ubezpieczonym realizację ich konstytucyjnych praw do świadczeń pieniężnych w związku z czasową lub trwałą utratą zdolności do wykonywania pracy zarobkowej. Jest to istotna kwestia, ponieważ świadczenia pieniężne z ubezpieczeń społecznych mają za zadanie zastępować ubezpieczonym przychody utracone w związku z czasową lub trwałą niezdolnością do wykonywania pracy zarobkowej, a także rekompensować rodzinie (dzieciom i wdowom lub wdowcom) utratę głównego lub jednego z głównych żywicieli w przypadku śmierci ubezpieczonego bądź świadczeniobiorcy ZUS (renty rodzinne).

Należy podkreślić, że każda ustawowa ingerencja w wysokość składek na ubezpieczenia społeczne ukierunkowana na zmniejszenie wysokości składek dla jakiegokolwiek grupy ubezpieczonych ma przełożenie na wysokość świadczeń z ubezpieczeń społecznych dla tych ubezpieczonych oraz członków ich rodzin - w przypadku rent rodzinnych po zmarłych ubezpieczonych i świadczeniobiorcach ZUS wpływ ten byłby negatywny. W związku z tym, w zakresie wprowadzenia ulg lub ryczałtowych rozliczeń dla najmniejszych firm w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie są prowadzone żadne prace legislacyjne. Nie są również planowane działania wspierające rozwój lokalnych sieci kooperacyjnych i klastrów, szczególnie w sektorze usług i rzemiosła. Pragnę przy tym zauważyć, że Ministrem właściwym w kwestiach gospodarki oraz polityki gospodarczej jest Minister Rozwoju i Technologii.

Odnosnie wątku instrumentów wsparcia finansowego w postaci niskoprocentowych kredytów lub grantów dla mikrofirm wyjaśniam, że w ramach ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy - Dz. U. z 2025 r. poz. 214, z późn. zm. (zastępująca ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia została podpisana przez Prezydenta RP 10 kwietnia br.), oferowane są niskoprocentowane pożyczki na utworzenie stanowiska pracy oraz pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej poprzez realizację programu pożyczkowego pn. „Rządowy Program Pierwszy biznes – Wsparcie w starcie”. Pożyczki udzielane są na terenie całego kraju przez pośredników finansowych, wyłonionych przez BGK w drodze przetargu, z przeznaczeniem na podjęcie działalności gospodarczej. Aktualnie maksymalna wysokość pożyczki wynosi ok. 169,5 tys. zł. (do 20-krotności przeciętnego wynagrodzenia w kraju), na okres 7 lat, ze stałym oprocentowaniem sięgającym w skali roku 0,1 lub 0,25 stopy redyskonta weksli przyjmowanych przez Narodowy Bank Polski (redyskonto weksli od 5 października 2023 r. na utrzymuje się na poziomie 5,8%, więc aktualne oprocentowanie wynosi 0,58% lub 1,45% w skali roku).

Pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej może stanowić do 100% kosztów i jest udzielana z możliwością skorzystania z rocznej karencji w spłacie kapitału, bez jakichkolwiek opłat i prowizji. Pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej udzielona osobie uprawnionej do otrzymania jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej podlega, na wniosek pożyczkobiorcy,

umorzeniu przez pośrednika finansowego w części równej 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia, jednak nie wyższej niż 50% wartości pożyczki. Procedura ubiegania się o pożyczkę została maksymalnie uproszczona.

W ramach omawianego programu udzielane są też pożyczki na utworzenie stanowiska pracy dla bezrobotnego lub poszukującego pracy, niepozostającego w zatrudnieniu lub niewykonującego innej pracy zarobkowej opiekuna osoby niepełnosprawnej, w tym dla skierowanych przez powiatowy urząd pracy. Pożyczki te udzielane są na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ze środków Funduszu Pracy. Pożyczka na utworzenie stanowiska pracy jest udzielana na podstawie umowy, na wniosek podmiotu, po przedstawieniu kosztorysu dotyczącego tworzonego stanowiska pracy, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia (aktualnie ok. 50,9 tys. zł). Oprocentowanie pożyczki na utworzenie stanowiska pracy jest stałe i wynosi, w skali roku, 0,1 lub 0,25 stopy redyskonta weksli przyjmowanych przez Narodowy Bank Polski. Okres spłaty pożyczki na utworzenie stanowiska pracy nie może być dłuższy niż 3 lata.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/